

Europa Agenda

2025-2029

Samen sterk vEUr Drenthe!

Inhoud

Voorwoord	4
Europa Agenda in één oogopslag	6
Inleiding	16
Terugblik en successen Europa agenda 2021-2024	17
Europese prioriteiten voor de komende vijf jaar	14
Prioritaire thema's Drenthe in Europa	9
Regionale economie en concurrentiekracht	180
Landbouw	220
Energie	262
Klimaatadaptatie	304
Mobiliteit	326
Circulaire economie	347
	18
Bijlage	
Europa in een notendop	200
Instrumenten om te versterken, verdiepen en verbinden	20
	21

Voorwoord

Egbert van Dijk
Gedeputeerde Europa

De wereld om ons heen verandert snel. De oorlog in Oekraïne, spanningen op andere continenten en de toegenomen kwetsbaarheid van internationale ketens maken duidelijk hoe belangrijk stabiliteit en samenwerking zijn. De Europese Unie (EU) werkt niet voor niets aan de samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie. Of het nou gaat om veiligheid, klimaatverandering, het gemeenschappelijk landbouwbeleid, de energietransitie of het migratievraagstuk: het belang van de samenwerking binnen Europa is groter dan ooit. Juist in deze tijd is het van essentieel belang om richting te kiezen. Richting die bijdraagt aan brede welvaart, veiligheid en een leefbare toekomst.

De EU is één van de grootste economische blokken ter wereld. Tegelijk groeit het besef dat Europa strategisch sterker moet staan. Op het gebied van defensie, maar ook als het gaat om grondstoffen en industrie. In Brussel worden regels en kaders vastgesteld die directe impact hebben op onze provincie, bijvoorbeeld op terreinen als energie, economie en mobiliteit. Maar ook de ontwikkelingen in de landbouw vragen om perspectief en een evenwichtige aanpak. Het is van belang dat we zoeken naar oplossingen die zowel de landbouw als de natuur en waterkwaliteit ten goede komen. Daarom is het cruciaal dat wij als provincie zichtbaar zijn, actief meedoen en onze stem laten horen. Wanneer wij dat niet doen, dreigt er immers over ons besloten te worden in plaats van met ons. Dat is één van de redenen voor mij om deel te nemen aan de commissie Natuurlijke hulpbronnen van het Comité van de Regio's, waarin ook deze onderwerpen op de agenda staan.

Als provincie bouwen we voort op een stevige basis van Europese samenwerking. De afgelopen jaren zijn er al veelbelovende initiatieven ontplooid, zoals de waterstofprojecten in Hoogeveen en Emmen, onze inzet voor adequaat wolvenbeheer en grensoverstijgende mobiliteit richting Duitsland. Met deze Europa Agenda geven we hieraan een duidelijk en gericht vervolg. We benoemen zes prioritaire thema's waarin Drenthe verschil wil én kan maken en leggen vast waar we voor staan. We verbinden onze Drentse ambities aan de strategische Europese opgaven. Dat doen we nadrukkelijk niet alleen, maar in nauwe samenwerking met gemeenten, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke partners. De samenwerking binnen Noord-Nederland en via het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel is hierbij eveneens van grote waarde. Ook in Europees verband geldt: Alleen ga je sneller, samen kom je verder.

Deze agenda is geen eindstation, maar een werkdocument. Het vormt een praktische leidraad waarmee we Europese programma's doelgericht benutten en gericht invloed uitoefenen op regelgeving die ons raakt. Met elkaar leggen we een stevige basis voor een toekomst waarin Drenthe en Europa elkaar versterken. Europa is van ons allemaal. Juist door samen te werken, laten we het Drentse geluid horen!

Europa Agenda

IN ÉÉN OOGOPSLAG

De Europa Agenda 2025-2029 laat zien hoe Drenthe zich strategisch positioneert binnen de Europese Unie. Europese wet- en regelgeving raakt steeds vaker het provinciale beleid. Drenthe kiest daarom nadrukkelijk voor actieve beïnvloeding, samenwerking en benutting van Europese fondsen. De Europa Agenda is een praktische leidraad voor beleid, lobby en uitvoering.

De provincie werkt daarin nauw samen met de noordelijke samenwerkingspartners, ondernemers, kennisinstellingen en maatschappelijke partners en sluit aan bij netwerken als het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) en het Interprovinciaal Overleg (IPO). In de Europa Agenda werken we aan de volgende zes prioritaire thema's: regionale economie, landbouw, energie, klimaatadaptatie, mobiliteit en circulaire economie

In de Europa Agenda in één oogopslag staan de thema's, de daarbij behorende ambitie en de inzet die de provincie daarop wil plegen.

Regionale economie en concurrentiekracht

Ambitie

Drenthe wil haar economische kracht versterken via innovatie, circulariteit en grensoverschrijdende samenwerking. Europese fondsen zijn cruciaal voor brede welvaart.

Europese inzet

- Behoud van het cohesiebeleid als kerninstrument voor regionale ontwikkeling
- Pleiten voor een stevig en eerlijk Europees budget (Meerjarig Financieel Kader)
- Toegang voor alle regio's met specifieke uitdagingen, ook buiten traditionele achterstandsgebieden
- Versterking van de plaatsgebonden aanpak bij uitvoering van EFRO, JTF en Interreg¹
- Actieve lobby op thema's als strategische autonomie, slimme specialisatie en defensie-industrie
- Deelname aan netwerken zoals Comité van de Regio's, Conferentie Perifere Maritieme Regio's en IPO

Landbouw

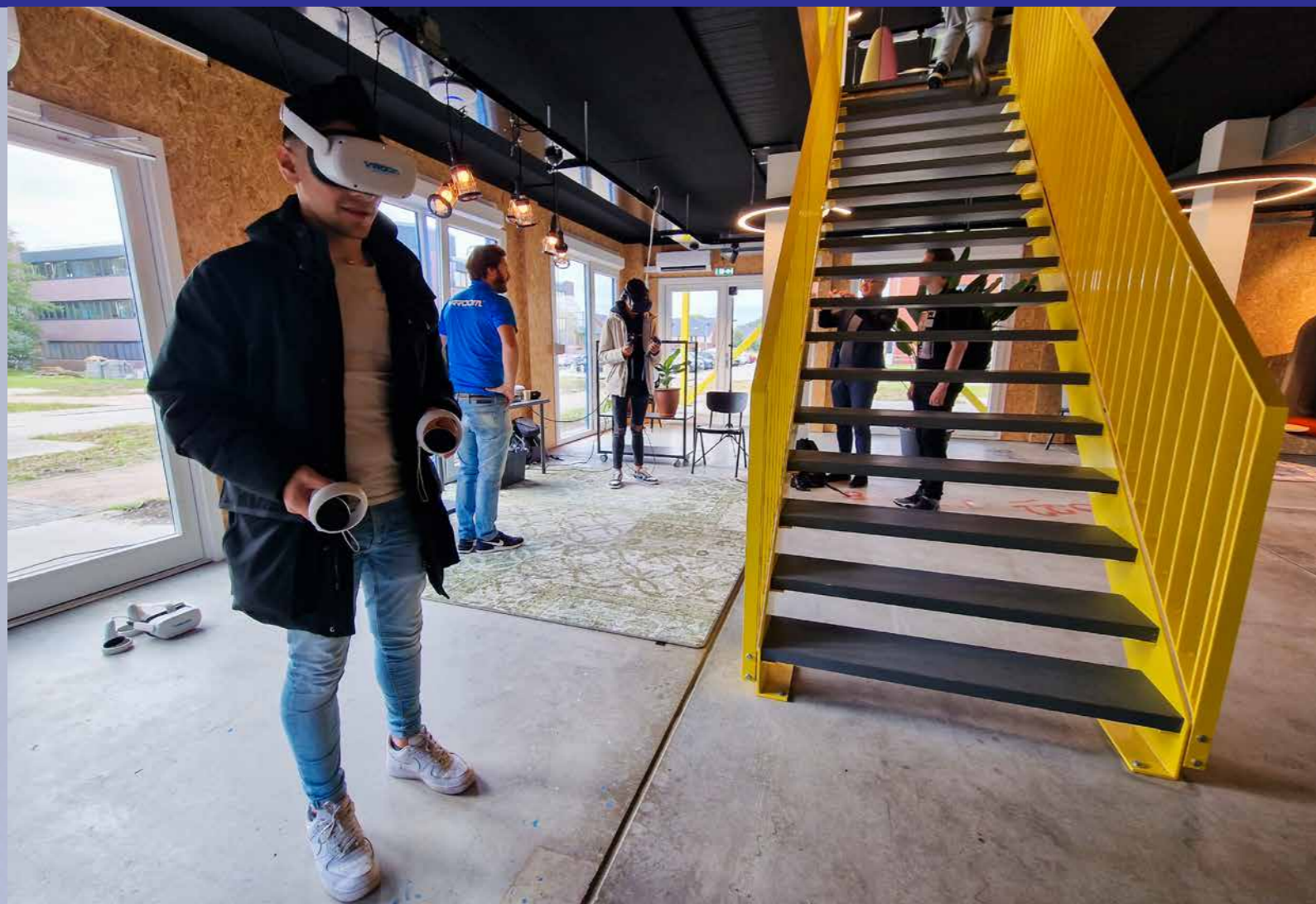
Ambitie

Toekomstgerichte landbouw met ruimte voor maatwerk, innovatie en behoud van het Drentse landschap.

Europese inzet

- Pleiten voor een flexibel en regionaal toegespitst Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2027
- Aandringen op Europese strategie voor voedselzekerheid
- Inbreng op stimulering kringlooplandbouw en stabilisatie van het huidige systeem van hectaresteen
- Aansluiten bij landelijke lobby van provincies richting Brussel
- Structureel overleg met Europarlementariërs en Europese Commissie
- Actieve deelname aan netwerken zoals ERIAFF en samenwerking via IPO en HNP
- Positionering van Drenthe als voorbeeldregio voor duurzame en innovatieve landbouw

¹ Zie bijlage Instrumenten om te versterken, verdiepen en verbinden

Energie

Ambitie

Drenthe wil koploper blijven in de energietransitie, met groene waterstof als speerpunt binnen een regionaal verankerd energiesysteem.

Europese inzet

- Versterking van de Hydrogen Valley ([HEAVENN](#), PIOEN, energiehubs)
- Pleiten voor vereenvoudiging van Europese regelgeving (Hydrogen Delegated Act)
- Deelname aan de Clean Hydrogen Alliance en Horizon/Interreg-fondsen
- Inbreng op de Clean Industrial Deal en infrastructuurwetgeving
- Betrekken van EU-instellingen bij Drentse energiehubs
- Verknoping van energiebeleid met arbeidsmarkt, innovatie en onderwijs (o.a. Greenwise Campus)

Klimaatadaptatie

Ambitie

Drenthe weerbaar maken tegen droogte, hitte en wateroverlast door gebiedsgerichte en integrale aanpak.

Europese inzet

- Deelname aan de EU Mission on Adaptation to Climate Change
- Benutten van Horizon en Interreg voor innovatie en kennisdeling
- Pleiten voor integrale koppeling van klimaatadaptatie aan natuur, landbouw en water
- Samenwerking met Europese regio's met vergelijkbare opgaven
- Toegang tot netwerken en beleidsbeïnvloeding op maatwerkoplossingen

Mobiliteit

Ambitie

Duurzame, slimme en grensoverschrijdende mobiliteit versterken bereikbaarheid en leefbaarheid in Drenthe.

Europese inzet

- Financiële ondersteuning via Connecting Europe Facility (CEF), Interreg en Horizon
- Lobby voor grensoverschrijdende spoorprojecten (Emmen-Rheine, Nedersaksenlijn)
- Ondersteuning van pilots voor duurzaam OV (o.a. waterstofbussen)
- Positionering van Drentse hubs in EU-mobiliteitsagenda's
- Meedenken over Europese regelgeving (zoals Euro 7 en infrastructuurbeleid)

Circulaire economie

Ambitie

Drenthe wil koploper zijn in circulaire innovatie in kunststof, bouw, textiel en agrarische reststromen.

Europese inzet

- Beïnvloeding van regelgeving (EU Circular Economy Act, End-of-Waste-criteria, bijmengverplichting)
- Europese programma's benutten voor pilots in biobased plastics, bouw en textiel
- Versterking van kennisinfrastructuur via Greenwise Campus
- Inzetten op schaalvergroting, mkb-betrokkenheid en Europese verankering

Inleiding

De Europa Agenda 2025-2029 legt vast hoe Drenthe zich de komende jaren strategisch wil positioneren in Europa. Europese besluitvorming beïnvloedt in toenemende mate het provinciale beleid. Met deze agenda verbinden we Drentse ambities aan Europese kansen. We maken scherpe keuzes om invloed uit te oefenen, financiering te benutten en samenwerking te versterken.

Richtinggevend en praktisch hulpmiddel

Deze agenda is geen nieuw beleidskader, maar bouwt voort op bestaand beleid. Ze dient als richtinggevend instrument voor lobby en samenwerking en als praktisch hulpmiddel om Europese ontwikkelingen te verankeren in het dagelijks beleidswerk.

Europa begint in de organisatie

Goede interne afstemming en domein-overstijgende samenwerking zijn essentieel. De provincie moet Europa (net als Den Haag) steviger integreren in het beleidsproces. Door als schakel te fungeren tussen Drentse organisaties en Europese programma's, kunnen we meer rendement halen uit Europese samenwerking en financiering dan in de voorgaande periode. Dit vraagt om gerichte inzet, kennisontwikkeling en verbinding van netwerken.

Resultaten die bouwen op succes

De resultaten van de vorige Europa Agenda (2021-2024) laten zien dat deze aanpak werkt. Drentse partijen hebben €14 miljoen Europese subsidie aangetrokken voor 33 projecten via o.a. Horizon2020, Interreg, JTF en EFRO. Alleen al het HEAVENN-project (waterstof) leverde €6,6 miljoen op voor onder meer de gemeenten Hogeveen en Emmen.

Samenwerking met Duitsland

De samenwerking met onze Duitse partners is hierin cruciaal. Daarin zetten we in op partnerschappen met Duitse overheden, bedrijven en kennisinstellingen. Via Interreg VI-A Deutschland-Nederland en de Drentse Duitslandagenda bouwen we aan grensoverschrijdende oplossingen voor gezamenlijke opgaven op het gebied van economie, energie, duurzaamheid en arbeidsmarkt. Dit versterkt zowel Noord-Nederland als onze internationale positie.

Samenwerken aan Drentse doelen

De agenda sluit aan bij het coalitieakkoord "Samen bouwen" we Drenthe en het uitgangspunt "Verbindend besturen". Alleen door interbestuurlijke, sector- en grensoverstijgende samenwerking kunnen we onze doelen realiseren. Europese wet- en regelgeving beïnvloedt de provinciale beleidsruimte en Europese fondsen zijn onmisbaar voor het realiseren van onze maatschappelijke transities.

Brussel en Den Haag

Daarom kijken we niet alleen naar Brussel, maar ook naar Den Haag. Daar wordt Europees beleid vertaald naar nationale regelgeving. Door actief deel te nemen aan Europese netwerken en gericht te lobbyen op thema's die ertoe doen voor Drenthe, bouwen we verder aan duurzame relaties, strategische zichtbaarheid en een stevigere rol voor Drenthe in Europa.

Meer informatie over de samenwerking en netwerken staat in de bijlagen omschreven.

Terugblik en successen

EUROPA AGENDA 2021-2024

De afgelopen jaren heeft Drenthe haar positie versterkt, voornamelijk door de samenwerking in Noord-Nederlands verband. Per beleidsthema is gewerkt langs vier strategische lijnen: beïnvloeding, financiering, kennisdeling en netwerkvorming.

Drenthe was vast lid van het Comité van de Regio's² en actief in de commissies ECON en ENVE, met een sleutelrol als fractiecoördinator Green Deal going local en als rapporteur van het Actieplan Circulaire Economie. In 2024 werd Drenthe benoemd als plaatsvervangend lid van het Comité van de Regio's en heeft zij zitting in de Commissie natuurlijke hulpbronnen (verder: Commissie NAT).

Voorbeelden van successen

Energie en Waterstof

Drentse partijen trokken €14 miljoen Europese subsidie aan voor 33 projecten via o.a. Horizon2020, Interreg, JTF en EFRO. Het HEAVENN-project (Horizon2020) leverde €6,6 miljoen op, met deelname van o.a. Hoogeveen en Emmen. Onder meer in Assen, Eelde en Emmen zijn veel organisaties gevestigd die actief zijn op het gebied van energie. Met diverse Interreg-projecten zien we dat de inzet van de provincie zichzelf terugverdient.

Mobiliteit en Infrastructuur

Via CEF (hét mobiliteitsprogramma van de EU) en Interreg-projecten ontving Drenthe bij elkaar opgeteld een investering van €4 miljoen aan Europese subsidie. De provincie Drenthe is actief in twee Interreg Noordzee projecten binnen dit thema, namelijk HyTrEc2 en G-PaTRA. Zo werd in totaal 5,3 miljoen euro verworven voor Mobiliteit en Infrastructuur.

Succesvolle lobby wolf

Mede dankzij Drentse inzet wijzigde de EU op 7 maart 2025 de beschermingsstatus van de wolf. Dit biedt meer ruimte voor beheer op nationaal niveau. Hiermee is de lobby verschoven van Brussel naar Den Haag, waar de nationale wetgeving moet worden aangepast.

² Zie bijlage Europa in een notendop

Europese prioriteiten

VOOR DE KOMENDE VIJF JAAR

Strategische agenda van de EU-Raad voor 2024-2029

De EU-leiders hebben voor 2024-2029 drie prioriteiten vastgesteld, gericht op een soeverein, weerbaar en toekomstbestendig Europa. Deze strategische [agenda](#) van de EU-raad volgt op jaren van crises, waaronder de klimaatverandering, COVID-19 en de oorlog in Oekraïne.

De drie prioriteiten in de Strategische agenda van de EU zijn:

1. Een vrij en democratisch Europa

Europese waarden beschermen en uitdragen, binnen en buiten de EU.

2. Een sterk en veilig Europa

Een stevig buitenlandbeleid, versterkte defensie, betere bescherming van burgers, effectieve migratiesturing en voorbereiding.

3. Een welvend en concurrerend Europa

Versterking van de concurrentiekracht, succesvolle groene en digitale transitie, een aantrekkelijk ondernemersklimaat en gezamenlijke vooruitgang.

Prioriteiten van de Europese Commissie voor 2024-2029

De Europese Commissie sluit met haar [prioriteiten](#) aan op de agenda van de Raad. Voor de periode 2024-2029 zijn de volgende speerpunten benoemd:

Een nieuw plan voor duurzame welvaart en concurrentievermogen in Europa

In januari 2025 presenteerde de Commissie de 'EU competitiviteitscompas', een nieuwe routekaart om de concurrentiekracht in Europa te herstellen en onze economische groei te stimuleren. Dit plan leidt tot het versnellen van groei, innovatie, digitalisering, het aanpakken van de arbeidsmarktproblemen en stimuleren van een circulaire economie.

Een nieuw tijdperk voor Europese defensie en veiligheid

Opbouw van een Europese defensie-unie, bescherming tegen fysieke en digitale dreigingen, en versterking van grensbewaking en migratiebeleid. Hiervoor is het Readiness 2030 opgesteld. Dit is een strategisch defensie-initiatief dat door de Europese Commissie is voorgesteld om de militaire capaciteiten van de EU tegen 2030 te versterken.

Mensen ondersteunen, onze samenlevingen versterken en ons sociaal model verbeteren

Behoud en verbetering van levenskwaliteit via sociale rechtvaardigheid, gelijke kansen en ondersteuning van jongeren.

Onze levenskwaliteit in stand houden: voedselzekerheid, water en natuur

Verduurzamen van het landbouwsysteem, beschermen van biodiversiteit en klimaatadaptatie om weerbaarheid te vergroten.

Onze democratie beschermen en onze waarden hooghouden

Beschermen van democratische waarden, versterken van de rechtsstaat en vergroten van burgerbetrokkenheid bij beleidsvorming.

Europa in de wereld: onze invloed en partnerschappen benutten

Uitbreiding van de EU, versterken van internationale partnerschappen met een nieuw economisch buitenlandbeleid en bevorderen van mondiale stabiliteit en invloed.

Samen resultaten boeken en onze Unie voor te bereiden op de toekomst

Vereenvoudigen van de Europese begroting, hervormen van instituties voor uitbreiding van lidstaten en verbeteren van samenwerking tussen Commissie en Parlement.

Prioritaire thema's

DRENTHE IN EUROPA

Voor de periode 2025-2029 richt Drenthe zich op zes prioritaire thema's met Europese impact:

- **Regionale economie en concurrentiekracht**
- **Landbouw**
- **Energie**
- **Klimaatadaptatie**
- **Mobiliteit**
- **Circulaire economie**

Deze thema's zijn bepaald op basis van Europese en nationale ontwikkelingen, gesprekken met stakeholders, analyses van o.a. HNP, de Clean Industrial Deal, het [Draghi](#)- en [Letta](#)-rapport, en de uitkomsten van de Europese verkiezingen. Per thema geven we aan waar Europa staat, welke koers Drenthe kiest richting 2029 en wat onze inzet in Europa hierop zal zijn.

Geen prioritaair thema; wel inzet

Ook buiten de genoemde thema's blijft Drenthe actief in Brussel. We volgen relevante dossiers, signaleren kansen of risico's en brengen Drentse belangen onder de aandacht waar dat zinvol is. Deze flexibele inzet versterkt onze positie binnen Europa, ook op thema's die (nog) geen prioriteit zijn.

Arbeidsmarkt en onderwijs in de grensregio

Een goed functionerende grensregio vraagt onder meer om soepele aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt. Diploma-erkenning tussen Nederland en Duitsland verloopt momenteel nog stroef, wat grensoverschrijdende mobiliteit belemmert. Drenthe pleit voor Europese afspraken die zorgen voor snellere, eenvoudigere en betaalbare erkenning van diploma's op alle onderwijsniveaus (mbo, hbo, wo). Dit vergroot de arbeidskansen en versterkt de regionale economie.

Digitalisering

Digitalisering is een Europese prioriteit, maar geen doel op zich: het ondersteunt maatschappelijke opgaven zoals verduurzaming, zorg en economie. Drenthe sluit aan bij het Europese programma Digital Decade en zet in op digitale transformatie van het mkb, slimme sectoren (industrie, landbouw, zorg), connectiviteit, digitale vaardigheden en weerbaarheid. We lobbyen hierop niet intensief, maar haken strategisch aan bij lopende initiatieven, zoals RIS3 — een Europese aanpak waarin regio's zich profileren op innovatieve thema's. Noord-Nederland en Drenthe positioneren zich als 'toepassingsregio' voor smart industry, mobility, farming en health, en zetten in op onderwerpen als AI, high performance computing en cybersecurity.

Beschermen democratie

Europa staat onder druk door interne en externe spanningen. Polarisatie en crises kunnen de democratie verzwakken. Juist daarom is samenwerking tussen Europese regio's van groot belang. In Drenthe zetten we ons in voor het versterken van de rechtsstaat, het beschermen van democratische waarden en het vergroten van betrokkenheid van inwoners bij beleid. Vanuit Drenthe zullen we via onze netwerken inzet blijven plegen om de democratische waarden te blijven waarborgen.

Regionale economie en concurrentiekracht

De toekomst van Europa is van belang voor de Drentse economie als het om innovatie en bijvoorbeeld om cohesiefondsen (EFRO, JTF en INTERREG) gaat. Circulaire Economie is een separaat onderdeel in deze Europa Agenda.

Europese koers

De Europese Commissie zet in op een nieuw Welvaartplan voor Europa, gericht op versterking van het concurrentievermogen en strategische autonomie. Speerpunten zijn:

- eenvoudiger ondernemerschap;
- een koolstofvrije industrie;
- innovatie en digitalisering;
- investering in vaardigheden.

Gezien de geopolitieke ontwikkelingen zet de Europese Commissie in op de strategische onafhankelijkheid van Europa ten opzichte van andere landen en werelddelen. Met behulp van het adviesrapport van Mario Draghi 'EU competitiveness: Looking ahead' en het adviesrapport van Enrico Letta 'Much more than a Market' wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een robuuste defensie-industrie. Via ReArm Europe gaan de lidstaten meer samenwerken en investeren op defensiegebied.

Het Europees cohesiebeleid – met fondsen als EFRO en JTF – is van groot belang voor Drenthe. Een van de prioriteiten van de Europese Commissie is om onze samenlevingen te versterken en ons sociaal model te verbeteren. Dankzij bovenstaande fondsen investeren we in innovatie, plattelandsontwikkeling en grensoverschrijdende samenwerking.

Na 2027 loopt het huidige EU-budget (MFK) af. Wat Brussel besluit over de nieuwe begroting, bepaalt hoeveel middelen er voor regio's als Drenthe beschikbaar zijn. De inzet voor het cohesiebeleid is echter nog onzeker.

Daarom maken wij ons – samen met Noord-Nederland – sterk voor een stevig, toegankelijk en eerlijk Europees budget. Zo zorgen we dat Drenthe kan blijven bouwen aan brede welvaart en een sterke regio binnen Europa.

Drenthe en ambitie 2029

Drenthe is een regio met sterke industriële clusters (zoals groene chemie in Emmen), veel potentie op het gebied van energie en landbouw, maar ook uitdagingen qua bereikbaarheid en werkgelegenheid. Europese fondsen helpen ons om die opgaven aan te pakken. Drenthe streeft naar directe toegang tot Europese programma's, met aandacht voor uitvoering via een plaatsgerichte aanpak. We zijn voor het behoud en versterking van de cohesiefondsen en een verdeling van financiële middelen op basis van regionale behoefte. Daarbij sluiten we aan bij de Europese ambitie om de samenleving te versterken. Drenthe zet in op het behoud en verbetering van levenskwaliteit via sociale rechtvaardigheid, gelijke kansen en ondersteuning van jongeren.

We bouwen voort op de [Economische Koers Drenthe](#) en de innovatieagenda RIS3 van Noord-Nederland, met focus op o.a.:

- circulaire plastics en groene chemie;
- agrofood en slimme maakindustrie;
- medische technologie en biotechnologie;
- ruimtevaart en astronomie (ASTRON).

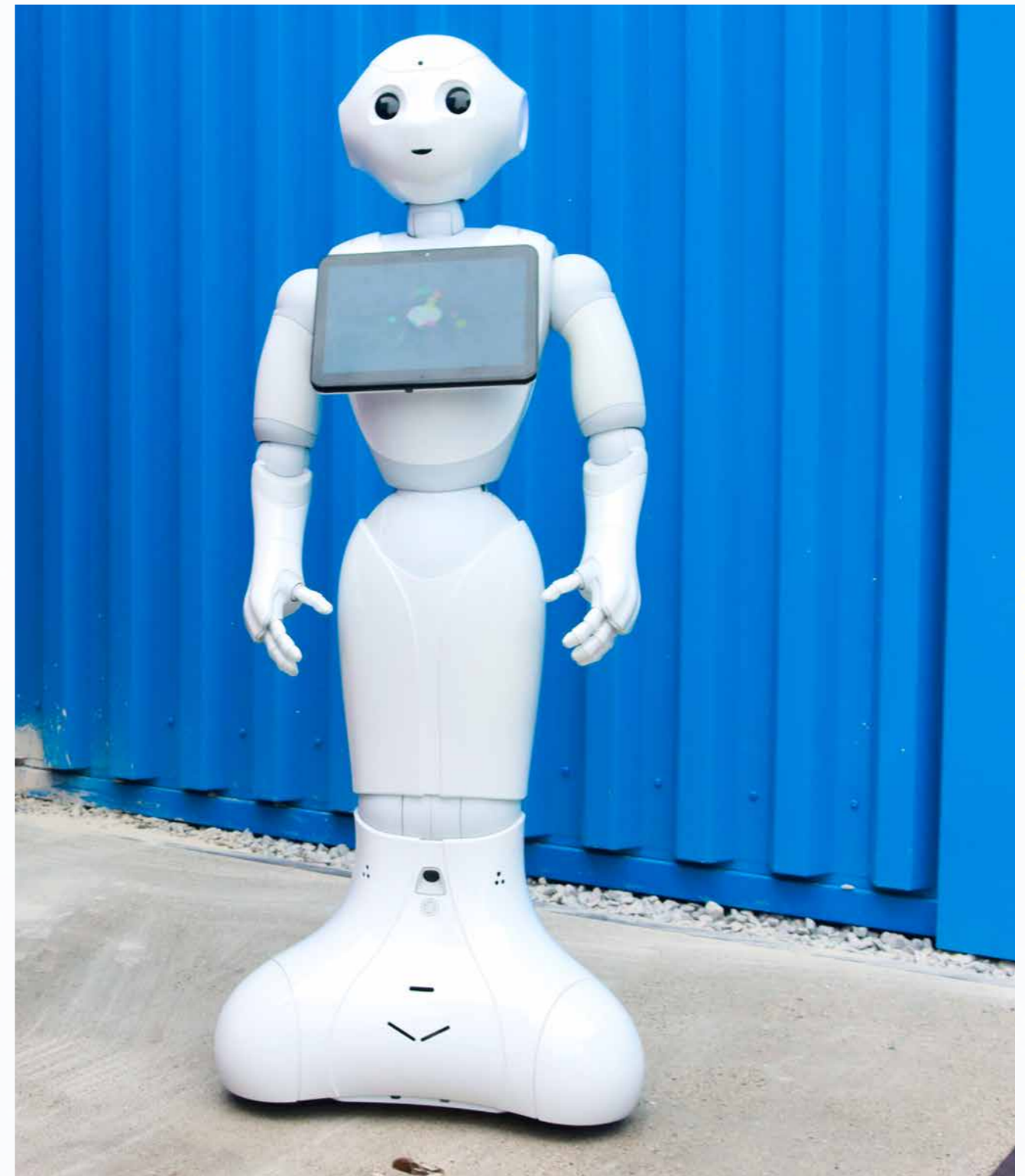
Ook de Europese defensie-inzet kan kansen bieden voor het Drentse mkb – mits we tijdig aansluiten op netwerken en subsidiestromen.

Onze inzet in Europa

Drenthe richt zich de komende jaren op een stevige positie in Europees economisch beleid en investeringsprogramma's. Onze inzet:

- Behoud van het cohesiebeleid als kerninstrument, met voldoende inspraak van regio's op de herziening na 2027.
- Pleiten voor een stevig budget in het nieuwe MFK (2028-2034).
- Aandringen op toegang voor alle regio's met specifieke uitdagingen, ook buiten klassieke achterstandsgebieden.

Verder pleiten we voor de versterking van de plaatsgebonden aanpak. We zetten in op de regionale uitvoering van fondsen (EFRO, JTF, Interreg), specifiek op onze regionale prioriteiten: circulaire economie, energie, innovatie. We leveren inbreng op thema's zoals slimme specialisatie, defensie-industrie en strategische autonomie. Dit doen wij via actieve deelname aan netwerken als de Conference of Peripheral Maritime Regions (CPMR) en het Comité van de Regio's. Ook sluiten wij via gezamenlijke lobby aan met Noord-Nederland en koepels als IPO en VNG.

Landbouw

De provincie Drenthe is een echte landbouwprovincie. Met onze landbouw draagt Drenthe bij aan de Europese voedselzekerheid. Daarnaast zorgt onze landbouwsector voor innovatie, sterke gemeenschappen en een stevigere lokale economie, die draait op agrarische ondernemers, midden- en kleinbedrijf en sociale initiatieven.

Drenthe zet hierbij in op het sluiten van (nutriënten)kringlopen in de vorm van kringlooplandbouw. Dit realiseren we door doelsturing met als basis de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's), samenwerking in gebieden / gebiedsoffertes en innovatie.

Door in te zetten op kringlooplandbouw, start de strategie automatisch bij de bodem. Welke bodems zijn het meest geschikt voor welke teelten, en welke voedingsstoffen zijn nodig om de meest geschikte planten tot hun recht te laten komen? Hoe kunnen verschillende sectoren elkaar versterken met onder andere gewasrotatie, meststoffen, nieuwe teelten en eiwitbronnen? En waar wordt in de markt voor betaald? Met doelsturing alleen zijn niet alle uitdagingen op te lossen. Er zijn opgaven die vragen om samenwerking en (ruimtelijke) oplossingen vanuit de gebieden zelf. Innovatie is en blijft daarbij de sleutel om de opgaves naar de toekomst toe te kunnen oplossen. Dat was in het verleden zo, en zal in de toekomst zo blijven. De focus op innovatie is daarom een pijler onder het Drentse en ook landelijke beleid.

Europese koers

Landbouw is één van de grootste uitgavenposten van de EU. Via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) ondersteunt Europa duurzame landbouw met inkomenssteun en vergoeningseisen.

De Europese Green Deal kent twee centrale strategieën:

- Biodiversiteit: herstel van ecosystemen, minder vervuiling en 30% beschermde natuur in 2030.
- Van boer tot bord: een eerlijker, gezonder en duurzamer voedselsysteem.

In 2024 is een strategische EU-dialoog gestart over de toekomst van landbouw. Belangrijke uitkomsten zijn: minder regel-druk, betere markttoegang voor jonge boeren en herziening van hectaresteen. Een nieuw visievoorstel voor de landbouw wordt in 2025 verwacht.

Drenthe en ambitie 2029

Drenthe is een landbouwprovincie met sterke gemeenschappen, een rijk landschap en volop innovatiekracht. We bouwen voort op de [Drentse Landbouwkoers](#). Met deze koers richten wij ons op de kracht van de landbouwsector. Een krachtige en toekomstgerichte landbouwsector draagt bij aan de voedselzekerheid in Europa, kan meebewegen met klimaatverandering en draagt bij aan de opgaven voor natuur, water, klimaat en bodem.

Belangrijke kernkwaliteiten van Noord-Nederland zijn de beschikbare ruimte, de vruchtbare bodems, schone lucht, schoon water en de verbondenheid met de samenleving en het rijke cultuurlandschap. Er zijn vitale bedrijven en ketens en er is een vitaal platteland en natuur. Het resultaat is voedselvoorziening uit een rijk landschap, met behoud van identiteit, waarin we streven naar een basiskwaliteit natuur. Van oudsher voelen agrarische ondernemers zich verbonden met hun omgeving, met het landschap. Tel daarbij op dat het doel vaak is om het bedrijf aan een volgende generatie over te dragen. Daar hoort vanzelfsprekend een vorm van rentmeesterschap als beheerder van het landschap bij. We denken in mogelijkheden om natuuropgaven en landbouw in samenhang te ontwikkelen. Daarbij kunnen we de denkkraft van onze inwoners en ondernemers goed gebruiken.

Onze inzet in Europa

De provincie Drenthe wil invloed uitoefenen op het Europees landbouwbeleid, met ruimte voor maatwerk en aansluiting bij de Drentse realiteit.

Wij zetten ons in voor een toekomstbestendig Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) na 2027. Hierbij pleiten we voor minder bureaucratie en meer flexibiliteit om beter te kunnen inspelen op regionale verschillen. We dragen actief bij aan de herziening van de hectaresteen en de ontwikkeling van nieuwe instrumenten voor kringlooplandbouw. We dringen aan op een Europese strategie voor voedselzekerheid, hoe landbouw er op Europees niveau uit kan gaan zien.

Daarnaast stellen we maatwerk voor regio's centraal in onze aanpak. We roepen de EU-instellingen op af te stappen van het 'one size fits all'-principe en zetten in op beleidsruimte voor innovatieve boeren en gebiedsgerichte opgaven. Hierdoor kunnen oplossingen beter aansluiten bij de lokale situatie en behoeften.

Actieve betrokkenheid bij Europese besluitvorming is een belangrijk onderdeel van onze strategie. We voeren regelmatig overleg met Nederlandse Europarlementariërs in de AGRI-commissie en onderhouden structureel contact met de Europese Commissie, met name met DG [AGRI](#) en DG [SANTE](#). We leveren gerichte input vanuit de Drentse praktijkervaringen, zodat de Europese beleidsvorming beter aansluit bij onze regionale realiteit.

We maken slim gebruik van Europese netwerken en allianties. Zo zijn we vertegenwoordigd in ERIAFF, het Europese netwerk voor agrofoodregio's, en trekken we samen op met Noord-Nederland en het SNN in Brussel. Door onze krachten te bundelen met het IPO en het HNP versterken we onze lobbykracht.

Tot slot zetten we duurzaamheid, innovatie en leefbaarheid hoog op de Brusselse agenda. We positioneren Drenthe als een regio waar landbouw en landschap hand in hand gaan, en vragen aandacht voor de rol van plattelandontwikkeling in brede welvaart.

Energie

Drenthe staat van oudsher bekend als 'energieregio'. Eerst door turfwinning, later door aardolie en aardgas. In de afgelopen jaren is hard gewerkt aan het toekomstbestendig maken van onze energievoorziening. Noord-Nederland heeft als eerste Europese regio de titel 'Hydrogen Valley', dé groene waterstof hub van Europa' gekregen.

Europese koers

De EU wil in 2050 klimaatneutraal zijn. Hernieuwbare energie, systeemintegratie en waterstof spelen daarin een sleutelrol. Onder de Green Deal en de nieuwe Clean Industrial Deal werkt Europa aan:

- een duurzame, betrouwbare en betaalbare energievoorziening;
- stimulering van waterstof, met inzet op infrastructuur, marktontwikkeling en regelgeving;
- versnelde vergunningsprocedures voor hernieuwbare energie;
- modernisering van energienetwerken en stimulering van slimme energiemarkten;
- Europese samenwerking voor energiezekerheid en minder afhankelijkheid van derden.

De EU ondersteunt deze doelen via programma's als Interreg, Horizon Europe en het Action Plan for Affordable Energy.

Drenthe en ambitie 2029

Drenthe bouwt aan een toekomstbestendig en regionaal verankerd energiesysteem. Als Hydrogen Valley wil de regio koploper blijven in groene waterstof. Onze inzet richt zich op:

- uitrol van waterstofprojecten (zoals HEAVENN, PIOEN en energiehubs);
- versterking van infrastructuur voor productie, opslag en transport;
- toepassing van waterstof in industrie, mobiliteit en gebouwde omgeving;
- verkenning van Small Modular Reactors (SMR's) als stabiele energiebron;
- koppeling van energietransitie aan werkgelegenheid, innovatie en leefbaarheid;
- nauwe samenwerking met Groningen en Fryslân als waterstofregio's van Europa.

De doelen uit de [Drentse Energieagenda 2024-2027](#) (o.a. 40% hernieuwbare energie in 2030) sluiten aan op Europese ambities.

Onze inzet in Europa

Drenthe profileert zich in Brussel als pionierende regio in de energietransitie, met waterstof als speerpunt. We positioneren de regio als gesprekspartner, onder meer door deelname aan het Comité van de Regio's en de CPMR. Verder trekken we waar mogelijk gezamenlijk op met Noord-Nederland, IPO en andere regio's richting Europees Parlement en Commissie.

Daarbij zetten we in op versterking van de waterstofpositie van Noord-Nederland, via:

- Inzet op Europese erkenning en financiering van Hydrogen Valley HEAVENN.
- Deelname aan de Clean Hydrogen Alliance van de Europese Commissie.
- Pleiten voor vereenvoudiging van wet- en regelgeving (Hydrogen Delegated Act).

Verder oefenen we invloed uit op Europese programma's en fondsen, onder meer via actieve deelname aan Horizon Europe, Interreg en andere energiefondsen. Ook leveren we inbreng op de Clean Industrial Deal en EU-wetgeving rond energie-infrastructuur. Daarbij sluiten we aan bij EU-doelstellingen voor netwerkmodernisering, vergunningen en energiezekerheid.

Ook werken we aan de opschaling van concrete Drentse projecten. Daarin betrekken we EU-instellingen bij innovatieve energiehub's in Drenthe en verzilveren we subsidiestromen voor de hele waterstofketen. Belangrijk daarin is dat Drenthe energie als economische en sociale motor profileert. Dit doen we via ondersteuning voor mkb en industrie in de transitie naar schone productie, en via koppeling met het onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie-ecosystemen (Greenwise Campus e.a.).

Klimaat- adaptatie

Het klimaat verandert en dat merken we ook in Drenthe door het vaker voorkomen van langdurige droogte, hitte en kortstondige wateroverlast. We moeten niet alleen proberen deze ontwikkelingen zoveel mogelijk te beperken, maar ons ook goed voorbereiden en aanpassen aan de gevolgen ervan.

Europese koers

Klimaatadaptatie is een integraal onderdeel van de Green Deal. Met de EU Klimaatadaptatiestrategie streeft de Europese Commissie naar minstens 150 klimaatveerkrachtige regio's in 2030. De EU ondersteunt dit via onder andere Horizon Europe, Interreg en de EU Mission on Adaptation to Climate Change. De nadruk ligt op maatwerk, kennisdeling, innovatieve pilots en grensoverschrijdende samenwerking.

Drenthe en ambitie 2029

Drenthe werkt actief aan het weerbaar maken van stad en land tegen droogte, hitte en wateroverlast. Inzicht in kwetsbaarheden is verkregen via stresstesten, het Drents Adaptatie Beeld en de Nota Klimaatadaptatie Drenthe 2021. Klimaatadaptatie is daarnaast verankerd in de (nieuwe) Omgevingsvisie.

Drenthe zet in op:

- integrale aanpak in landelijk en stedelijk gebied;
- versterken van bodem- en watersystemen;
- gebiedsgerichte oplossingen zoals in de Blue Transition en Climate projecten;
- benutting van Europese middelen om lokale initiatieven te versnellen.

De ambitie is helder: Drenthe klimaatbestendig maken in lijn met Europese doelen – via samenwerking, maatwerk en slimme investeringen

Onze inzet in Europa

Om Drenthe weerbaarder te maken tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoeken we actieve verbinding met Europees beleid, middelen en netwerken.

Drenthe is aangesloten bij de EU Mission on Adaptation to Climate Change. Via dit programma kunnen we innovatieve aanpakken ontwikkelen, kennis delen én leren van anderen. Daarnaast benutten we Interreg en Horizon als financieringsinstrumenten en zetten we in op strategische samenwerking met Europese regio's met vergelijkbare opgaven.

Klimaatadaptatie vraagt om maatwerk. Door actief deel te nemen aan Europese netwerken en initiatieven, zorgen we dat Drenthe toegang heeft tot kennis, middelen en beleidsbeïnvloeding. We pleiten voor het bevorderen van een integrale benadering en maatwerk. Ook zoeken we verbinding met bredere EU-opgaven. Daarbij pleiten we voor het koppelen van klimaatadaptatie aan natuur, landbouw, waterkwaliteit en ruimtelijke ordening.

Mobiliteit

De bereikbaarheid van Drenthe is van groot belang voor de Drentse economie en voor de bewegingsvrijheid van alle Drenten. Hiervoor is het noodzakelijk om de Drentse mobiliteit en infrastructuur goed op orde te hebben, maar ook om deze toekomstbestendig te maken en houden. In Drenthe kijken we daarvoor niet alleen naar de bewegingen vandaag, maar kijken we ook vooruit naar de bewegingswensen van morgen.

Europese koers

De EU stuurt sterk op schone en slimme mobiliteit als onderdeel van haar klimaatdoelstellingen: in 2050 klimaatneutraal, met 90% minder uitstoot in de vervoerssector t.o.v. 1990.

Daarvoor gelden aangescherpte emissienormen voor auto's, bestelwagens en zware voertuigen, onder meer via de Euro 7-verordening. Tegelijk blijft betaalbare mobiliteit voor burgers een belangrijk uitgangspunt. Na 2027 worden Europese middelen (zoals uit de Connecting Europe Facility) vooral ingezet op grensoverschrijdende verbindingen, mede met het oog op militaire mobiliteit.

Drenthe en ambitie 2029

Drenthe investeert in slimme, inclusieve en duurzame mobiliteit. Vanuit het [Mobiliteitsprogramma 2021-2030](#) zetten we in op:

- multimodale hubs als schakel tussen OV, fiets en auto;
- emissievrij openbaar vervoer (waaronder waterstofbussen);
- sterke fietsnetwerken en goede internationale spoorverbindingen;
- betere aansluiting op grensoverschrijdend vervoer, zoals Emmen-Rheine.

In 2029 wil Drenthe internationaal ontsloten zijn via duurzame infrastructuur en vooroplopen in ketenmobiliteit. Europese samenwerking en financiering zijn daarbij essentieel.

Onze inzet in Europa

Drenthe werkt actief aan het versterken van haar Europese profiel op mobiliteit, met aandacht voor innovatie, bereikbaarheid en grensoverschrijdende samenwerking.

We zetten in op het verkrijgen van Europese financiering voor mobiliteitsprojecten, bijvoorbeeld via middelen uit CEF, Interreg en Horizon Europe. Daarbij focussen we op grensoverschrijdende spoorlijnen zoals Emmen-Rheine en de Nedersaksenlijn. Ook kijken we naar het ondersteunen van pilots voor duurzame OV-oplossingen, zoals waterstof. Hierin trekken we samen op met Noord-Nederlandse partners en Duitse regio's op grensoverschrijdende dossiers.

Drenthe werkt ook aan de versterking van Drentse hubs en ketenmobiliteit. Dit doen we via positionering van multimodale reishubs binnen de Europese mobiliteitsagenda's en door te pleiten voor investeringen in fiets, deelmobiliteit en slimme overstappunten.

Verder zitten we kort op ontwikkelingen binnen Europese regelgeving, onder meer bij ontwikkelingen rondom de Euro 7, emissienormen en infrastructuurbeleid. Daarbij denkt Drenthe proactief mee in internetconsultaties en voorstellen voor duurzame mobiliteit.

Circulaire economie

De transitie naar een circulaire economie is essentieel voor een toekomstbestendige samenleving. In Drenthe zien we circulariteit als kans voor innovatie, nieuwe verdienmodellen en het verminderen van onze afhankelijkheid van fossiele en schaarse grondstoffen. De Europese Unie is hierin een onmisbare partner.

Europese koers

De circulaire economie is een pijler van de Europese Green Deal en essentieel voor een klimaatneutraal Europa in 2050. In het Actieplan Circulaire Economie zet de Europese Commissie in op minder grondstoffengebruik, minder afval en meer hergebruik.

Belangrijke acties zijn:

- circulair ontwerp van producten (eco-design);
- bevordering van hergebruik en recycling;
- aanpak van kritieke grondstoffen en plasticvervuiling;
- stimuleren van circulaire businessmodellen.

De circulaire economie wordt bovendien gekoppeld aan andere prioriteiten zoals de Clean Industrial Deal, digitalisering en strategische autonomie van Europa. Ook de aankomende EU Circular Economy Act, verwacht in 2026, wordt een belangrijk onderdeel van de Europese strategie voor circulaire economie.

Drenthe en ambitie 2029

Drenthe wil koploper zijn in de circulaire transitie. Vanuit bestaande kracht in de maakindustrie en kunststofketen (Emmen e.o.) bouwen we aan een regio waar circulaire innovatie, hergebruik en duurzame productie samenkomen.

De speerpunten voor circulaire economie in Noord-Nederland zijn:

- Circulaire bouw: met minimale inzet van primaire grondstoffen, gebruik van reststromen en vezelteelten uit de landbouw.
- Circulaire kunststoffen: biopolymeren en chemische/mechanische recycling.
- Circulair textiel: opzetten van regionale textielhubs met inzameling, herverwerking en sociale innovatie.

Verder zijn onze ambities:

- sluiten van kringlopen, vooral in de kunststofsector;
- ontwikkeling van circulaire productieketens en industriële clusters;
- opschaling van initiatieven via regionale én Europese samenwerking;
- versterken van kennis, vaardigheden en mkb-betrokkenheid.

Projecten als HEAVENN (waterstof) en Groene Chemie in Zuidoost-Drenthe zijn voorlopers binnen dit beleid.

Onze inzet in Europa

Om Drenthe als circulaire regio te positioneren en mee te bouwen aan een veerkrachtig Europa, zetten we in op de volgende acties.

We zetten in op actieve beïnvloeding van Europese wet- en regelgeving, zoals de Clean Industrial Deal waaruit de EU Circular Economy Act voortvloeit, de bijmengverplichtingen en de herziening van End-of-Waste-criteria binnen de Bioeconomy Strategy. Zo dragen wij eraan bij dat Drentse ondernemers niet langer worden geremd door onduidelijke en/of beperkende kaders, bijvoorbeeld bij chemische recycling of het hergebruik van reststromen.

Door meer Drentse deelname aan Europese programma's als Horizon Europe, Interreg en LIFE, vergroten we de kans op het realiseren van innovatieve pilotprojecten in onder andere biobased plastics, circulair bouwen en textiel. Tegelijkertijd versterken we onze kennispositie door Greenwise Campus en andere instellingen stevig te verankeren in Europese innovatie-ecosystemen. Hierdoor verkrijgen we naast kennis ook financiële ondersteuning (subsidies) voor projecten die onze Drentse beleidsdoelstellingen helpen te realiseren.

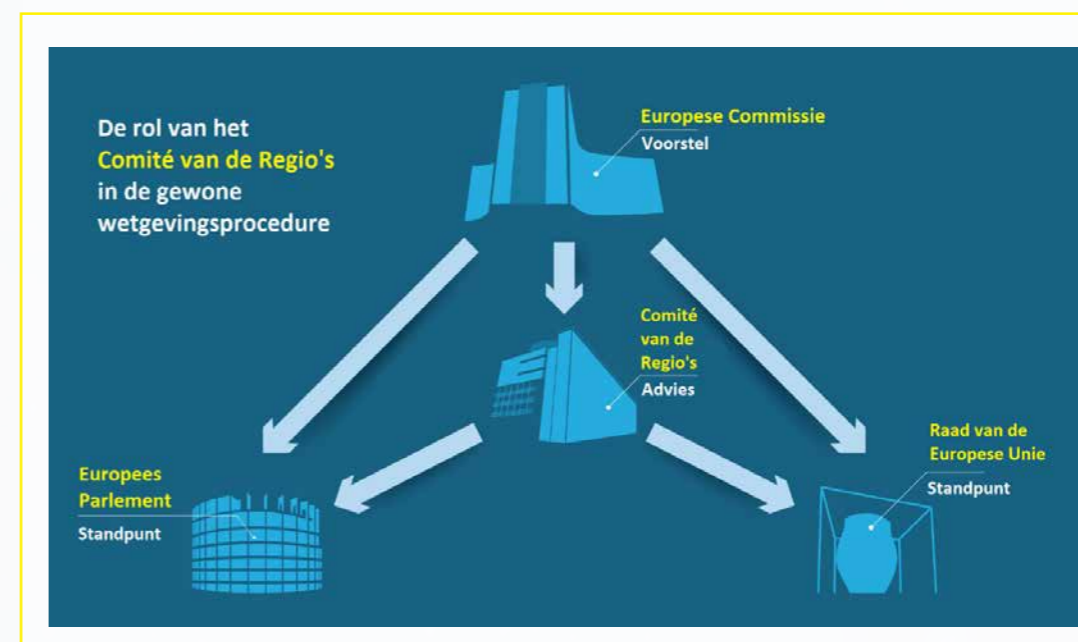
Foto: Guido Hansman

Bijlage

Europa in een notendop

Deze bijlage legt de werking van de Europese Unie uit en laat zien hoe de provincie Drenthe invloed uitoefent in Brussel. Dat is nodig, want in Brussel zijn meer dan 2.400 kantoren actief met beleidsbeïnvloeding. Er zijn dus veel kansen, maar ook uitdagingen: waar begin je, en wie zijn de belangrijkste spelers?

Europese instellingen die in het kader van beleidsbeïnvloeding relevant zijn voor de provincie Drenthe:

Europese Commissie

De Commissie bestaat uit 27 commissarissen (één per lidstaat) en stelt wetten en programma's voor. Ze bewaakt de naleving van EU-verdragen, beheert het EU-budget en stimuleert Europees beleid op onder meer energie, landbouw en economie. Commissarissen handelen namens de EU, niet hun eigen land.

Europees Parlement

Het Parlement vertegenwoordigt alle EU-burgers en telt 705 leden, gekozen via nationale verkiezingen. Samen met de Raad van de EU beslist het over Europese wetgeving. Als Parlement en Raad het niet eens worden, komt er geen wet.

Raad van de Europese Unie (Raad van Ministers)

Hierin overleggen nationale ministers over beleid en wetgeving. De samenstelling hangt af van het onderwerp (bv. landbouw of milieu). Besluiten worden meestal met gekwalificeerde meerderheid genomen. Elke lidstaat zit om de beurt een half jaar de Raad voor.

Europese Raad

De Europese Raad bestaat uit de regeringsleiders en bepaalt de grote lijnen van het EU-beleid. Ze keuren geen wetten goed, maar formuleren strategische prioriteiten.

Comité van de Regio's

Dit is de spreekbuis van regio's en gemeenten in Europa. De Europese Commissie en Raad zijn in sommige gevallen verplicht advies te vragen aan het Comité van de Regio's. Drenthe is vertegenwoordigd via een roulatiesysteem binnen Noord-Nederland.

Europees Regionaal Beleid

Regio's zoals Drenthe spelen een sleutelrol bij het realiseren van EU-doelen op o.a. duurzaamheid, digitalisering, veiligheid en innovatie. Europa beïnvloedt beleidsterreinen waarop provincies bevoegd zijn. Drenthe levert hieraan een actieve bijdrage.

Instrumenten om te versterken, verdiepen en verbinden

Bij de uitvoering van de Europa agenda maken we gebruik van verschillende instrumenten. Het gaat dan bijvoorbeeld om Europese fondsen, om kennisinstellingen, netwerkorganisaties en informatiepunten. Hierna geven we inzicht in de meest relevante instrumenten, netwerken en informatiepunten.

Europese netwerken

Samenwerking met Europese partners op het gebied van onderzoek en innovatie leidt tot nieuwe inzichten en oplossingen. Grensoverschrijdende samenwerking met Europese partners draagt bij aan de ontwikkeling, groei en welvaart van onze provincie. Grensoverschrijdende projecten met Europese partners bieden tal van voordelen. Zo stelt samenwerking met Europese partners ons in staat om kennis en expertise uit te wisselen. We kunnen leren van *best practices* en innovatieve oplossingen. Samenwerking met Europese partners kan specifieke sectoren versterken zoals chemie, landbouw, technologie en duurzame energie. Zo onderhoudt de provincie bijvoorbeeld relaties met officiële instellingen zoals het Europees Comité van de Regio's, de Europese Commissie en het Europees Parlement. Daarnaast zijn wij ook actief binnen diverse Europese netwerken. Binnen Nederland werken wij samen via SNN, het IPO, de gemeenten in Drenthe en verschillende ministeries.

Onderstaande samenwerkingsverbanden zet de meest belangrijke voor de provincie Drenthe op een rij.

SAMENWERKINGSVERBAND NOORD-NEDERLAND (SNN)

SNN vertegenwoordigt Groningen, Fryslân en Drenthe en hun grotere steden. Het SNN lobbyt in Den Haag en Brussel voor regionale belangen en beheert EU-fondsen. In Brussel zijn deze provincies via het HNP (Huis van de Nederlandse Provincies) zichtbaar.

HNP EN IPO

Binnen het HNP zijn alle twaalf provincies vertegenwoordigd. Ze signaleren beleidsontwikkelingen, behartigen belangen en maken gebruik van netwerken voor fondsen, kennisdeling en beïnvloeding van EU-beleid.

THEMATISCHE NETWERKEN

Drenthe is via SNN of zelfstandig lid van netwerken zoals:

- ERRIN – voor onderzoek en innovatie;
- ENCORE – voor biodiversiteit en milieu (incl. de wolf);
- ECRN – vergroening chemie;
- Clean Hydrogen Alliance – waterstof;
- NSC/CPMR – Noordzeeregio: mobiliteit, energie en klimaat.

SAMENWERKING MET NEDERSAKSEN

Drenthe werkt nauw samen met Nedersaksen op thema's als arbeidsmarkt, energie, infrastructuur en water. Deze samenwerking is vastgelegd in een gezamenlijke agenda en biedt kansen voor Europese cofinanciering en invloed.

Europese fondsen

EFRO

De Europese Unie wil de economische verschillen tussen de Europese regio's kleiner maken. Dat doet de EU met het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Er zijn nationale EFRO-programma's en er zijn internationale programma's (Interreg). EFRO is in Nederland bedoeld voor twee doelen: innovatie en koolstofarme economie. Het geld is vooral bestemd voor het midden- en kleinbedrijf (mkb).

EUROPEES SOCIAAL FONDS PLUS (ESF+)

Het Europees Sociaal Fonds (ESF+) is het belangrijkste Europese middel om werkgelegenheid te ondersteunen, mensen aan werk te helpen en te zorgen voor eerlijke arbeidskansen voor alle EU-burgers. Vanuit het ESF+ is o.a. cofinanciering mogelijk voor re-integratie trajecten en scholing van werkenden en werkzoekenden. ESF+ kan worden aangevraagd door de centrumgemeenten en niet door provincies.

REACT EU

React-EU is een programma dat bedoeld is om de maatschappelijke en economische schade die door de COVID-19-pandemie is veroorzaakt, te herstellen en voorbereidingen te treffen voor een groen, digitaal en veerkrachtig herstel. In Noord-Nederland wordt ingezet op de ondersteuning van toekomstgerichte investeringen op het gebied van innovatie, waardoor bedrijven hun veerkrachtigheid en innovatiegehalte kunnen versterken. Daarnaast dragen de investeringen bij aan het realiseren van maatschappelijke transitie op de thema's circulaire economie, hernieuwbare energie, digitalisering en gezondheid.

JTF

In januari 2020 heeft de Europese Commissie, in het kader van de Europese Green Deal, een Fonds voor een Rechtvaardige Transitie voorgesteld: het Just Transition Fund (JTF). De middelen uit dit fonds dienen te worden ingezet in die regio's die voor grote transitieopgaven staan vanwege de klimaattransitie en daardoor te maken krijgen met sterke sociaaleconomische uitdagingen. Binnen Noord-Nederland zijn de drie COROP-gebieden van Groningen en het industriegebied van Emmen aangewezen als primair toepassingsgebied.

RRF

De Europese Commissie heeft in 2020 het Recovery and Resilience Facility (RRF) gepubliceerd. Het RRF is een belangrijk herstelinstrument binnen NexGenerationEU. Voor Nederland is vanuit de Europese Commissie 5.6 miljard euro beschikbaar gesteld. Het doel van de faciliteit is:

- cohesie en veerkracht bevorderen;
- sociale en economische impact van de COVID-19-crisis verminderen;
- groene en digitale transitie bevorderen;
- banen creëren.

De Nederlandse inbreng, het Nationaal Herstelplan, is goedgekeurd en omvat investeringen in onder andere klimaatmaatregelen en digitalisering. Nederland kan aanspraak maken op bijna 6 miljard euro uit het RRF-fonds. Het is lastig om precies te zeggen hoeveel van de RRF-middelen specifiek in Drenthe zijn geïnvesteerd, omdat de verdeling vaak op nationaal niveau wordt gerapporteerd en niet altijd per provincie wordt uitgesplitst. Drenthe heeft wel geprofiteerd van verschillende projecten die door het RRF worden gefinancierd, vooral op het gebied van infrastructuur en duurzaamheid.

POP3+/ GLB-NSP

Het Plattelandsontwikkelings-programma (POP3) is een Europees subsidieprogramma dat gericht is op de ontwikkeling van een duurzame en concurrerende agrarische sector en een leefbaar platteland. Binnen POP3+ ligt de focus op klimaat, biodiversiteit/bodem en kringlooplandbouw (incl. stikstof).

Daarnaast is een groot deel van het programma ingericht op het verbeteren en herstellen van natuur- en waterkwaliteit. Om ook in de toekomst sterk te staan met deze agrarische sector, investeert de provincie in innovatie en duurzaamheid en een leefbaar platteland. Zodat het hier goed leven, wonen en werken is.

In 2023 is het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB 23-27) gestart. Het Nationaal Strategisch Plan (NSP) is de Nederlandse invulling van het nieuwe GLB. Het GLB 23-27 is de opvolger van het POP3 programma. De ambitie van het GLB 23-27 is om een landbouw te stimuleren die economie, boer en leefomgeving verbindt.

INTERREG

INTERREG is een Europese subsidieregeling voor ruimtelijke en regionale ontwikkeling. Aan de projecten die onder INTERREG vallen, werken partijen uit verschillende landen samen om grensoverstijgende belemmeringen weg te nemen en gezamenlijke diensten te ontwikkelen. De provincie participeerde tot nu toe in het grensoverschrijdende INTERREG-programma Deutschland-Nederland (INTERREGA), het programma INTERREG Noordzee Regio (INTERREG B), het Europa-brede programma INTERREG Europe (INTERREG C) en het INTERREG B programma North-West Europe in samenwerking met de drie noordelijke provincies.

EUROPEES FONDS VOORAANPASSING AAN DE GLOBALISERING (EGF)

Bedrijven binnen sectoren die zijn getroffen door grote veranderingen in de wereldhandelspatronen, kunnen bij massaal ontslag gebruikmaken van geld uit het EGF. Dit fonds helpt werknemers met bijvoorbeeld scholing, hulp bij het vinden van een nieuwe baan of steun bij het opzetten van een eigen bedrijf.

